

AKSARAY'IN HAFIZASI

www.aksarayinhafizasi.com

TAPTUK EMRE VE AKSARAY HAFIZASI

SALİM ÖZYON

DOSTA DÜŞMANA DAİR

AHMET SEVGİ

GÖLÜN SUYU

AYTEN ÇELEBİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ŞABAN KUMCU

YAYIN KURULU

ŞABAN KUMCU-

EDİTÖR RASİM GÜL –

YAYIN DANIŞMANI

ELİF HASRET KUMCU – YAZI İŞLERİ

MÜDÜRÜ GİZEM BOZKURT – SOSYAL

MEDYA EDİTÖRÜ

OĞUZHAN DEMİRAY – İLETİŞİM VE HALKLA

İLİŞKİLER MÜDÜRÜ SELDA AKDEMİRCİ –

YABANCI DİL VE EĞİTİM KOORDİNATÖRÜ DENİZ

AY – HUKUK İŞLERİ MÜDÜRÜ

ADRES VE E-POSTA

www.aksarayinhafizasi.com

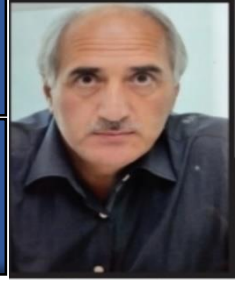
aksarayinhafizasi@gmail.com **YAYIN TÜRÜ –**
YEREL E-DERGİ

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN... BEN DOST YÜZÜ GÖRMEZ İSEM BU GÖZLERİM NEME GEREK... ŞABAN KUMCU	4
GÖLÜN SUYU AYTEN ÇELEBİ	7
CEZAEVİ VE DSİ'NİN YERİ HALK PARKI OLMALI RASİM GÜL	11
DOSTA DÜŞMANA DAİR AHMET SEVGİ	12
AKSARAY'DA YAŞAMIŞ BİR ERMENİ'NİN ANILARI MUSTAFA FIRAT GÜL	14
OTOBÜSTE İNSAN HİKAYELERİ ASUMAN YILMAZ	16
TAPTUK EMRE VE AKSARAY HAFIZASI SALİM ÖZYON	19
UZUN ZAMANDIR YAZMADIM... DERYA OLGUN	22
GEÇMİŞTEN GELECEĞE NE AKTARABİLİYORUZ HASAN ŞÜKRÜ PEREK	23
GÜL SEVDASI MUSTAFA NARİN	24
SONER'İN HİKAYESİ RECEP ÇELEN	26
BİR GÜL BU KARANLIKLARDA ŞABAN KUMCU	28

BEN DOST YÜZÜ GÖRMEZ İSEM, BU GÖZLERİM NEME GEREK

ŞABAN
KUMCU

*Dost dost diye deli derviş gezdiğim,
Bir ağladığım bir güleyazdığım,
Adını dağa taş kazıdığım*

*Benim bir tanem dost, gözümün nuru!
Tutmaz elim, topal ayağım uğru,
Amansız kara bahtımdan ötürü*

*Kan ter dolandığım yollar gölgesi,
Kara ekmeğimin akça mayası,
Susayınca çağıldak sular sesi*

*Ay aydınlığım, gün ışığım, canım,
Bayramım, bolluğum yemişim yenim,
Göz yaşımı gözden gizli silenim*

*Pek garipçe kaldım, köyümde ıssız,
Otsuz, ocaksız, akılsız, ayvazsız,
İki elin kanda olsa durma tez*

*Dağ başını duman almadan beri,
Eyüp sabrım, eyi düşlerim yoru,
Yet bu yana! Avareyim yet yürü!*

Ahmet Muhip Dranas

Eyi düşlerimin yorumu, kara ekmeğimin akça mayası, susayınca çağıldak sular sesi... Dost... Hak dost...Kurda, kuşa dost! Görünene, görünmeyene dost! Ağaca dost, komşuya dost, insana dost...Vakte dost, en önemlisi de kendimize dost olmamız gerekir... Böyle kıymetli dostlara çok ihtiyacımızın olduğu günlerden geçiyoruz. Allah onları başımızdan eksik etmesin...

Ağabey, arkadaş, dost insan, Fethi Gemuhluoğlu; şair ve yazar Tahir Kutsi Makal'a: **"Kalemimi kalbine batırarak yazıyorsun"**, dermiş. Bazı yazılar, bir büyük hüznün terennümüdür. Kalemimizi kalbimize batırarak yazarız. **"Bizim hüznümüz Allah'adır."**

*Dağdağam var,
Derdim var, dağdağam var,
Gördüm bir dağ baş eğmiş,
Bildim o dağda gam var...*

Bu sayımızda **Dr. Ayten Çelebi** bize; uzman kadın doğum hekimliği yaptığı yıllarda; yaşadığı bir olayın, gerçek hikayesini anlatıyor. **Gölün Suyu...** “Herkes bakar ama kimse kimseyi görmez. Gözünün dibine dikilir de kirpiğini sökersen belki. ...Sizinkiler olmayanı bile görürdü. ...Bir bende değil her yerdesin. ...Geçmişle hesaplaşarak sabaha varılmıyor. En iyisi geçmişle geleceğe yazmak...” Bu cümlelerle başlayan bir memleket hikayesini okuyacaksınız. Yazarın duygularını, düşüncelerini kendi iç hesaplaşmalarını, yüreğinde hissettiği acıları ve pişmanlıklarını onunla beraber hissedeceğiz. **Gölün suyu göğe çıkıp, bu toplumun gözlerinden ininceye dek...**

Binlerce yıldır milletimizin irfanından süzülerek gelen tecrübeleri ve birikimleri; Emekli Edebiyat Profesörü, okul arkadaşım **Ahmet Sevgi** Hocamızın **latif, ince, zarif üslubuyla** okuyacağız. **“Dosta ve Düşmana Dair”** başlıklı, veciz sözlerle dolu bu deneme yazısı, hafızalarımızda iz bırakacaktır. Ahmet Hocamıza dergimize hoş geldin diyor, yeni yazılarını bekliyoruz. Kendisine gönülden selamlarımızı gönderiyoruz.

Rasim Gül, “Cezaevi ve DSİ’nin Yeri Halk Parkı Olmalı”, yazısında, şehri yöneten belediye başkanımıza, samimi tekliflerde bulunuyor. Aksaray aşığı bir yazar olarak, sesli düşünüyor, fikir üretiyor. Esas olan halkın mutluluğuydu, adeta mutluluğun resmini çiziyor. Sevgiyi ve huzuru ruhunda bizimle beraber yaşıyor ve dillendiriyor. İdealist insanların şehrine, ülkesine ve halkına sevgisi bitmez...Bıkmadan, usanmadan şehri için yazan, Rasim Gül Bey’e teşekkür ediyoruz.

Asuman Yılmaz’dan, yıllardır hayatımızın değişmez bir parçası olan, otobüs yolculuklarını ve otobüste insan hikayelerini okuyacağız. Otobüs yolculukları çoğu zaman uzun yolculuklardır. Otobüste insan manzaralarını bir ressam gibi, yazıyla tuale işleyen yazar, aynı zamanda onların görünüşlerini, duruşlarını, davranışlarını ve ruhi portrelerini de okuyucuyla paylaşıyor. Otobüs yolculukları; hayallerimizin canlandığı, dostluğu, kardeşliği, sevgiyi, saygıyı bir arada yaşadığımız mutlu ve umutlu saatlerdir. Yazar, açık, anlaşılır, akıcı üslubuyla yolculuğun sonunu merak ettiriyor.

Tarihçi, yazar **M. Fırat Gül**, **“Aksaray’da Yaşamış Bir Ermeni’nin Anıları”**nı bu sayımızda okuyucularımızla paylaşıyor. “Eğer sorsalar İstanbul mu, Aksaray mı deseler; hiç düşünmeden Aksaray’ı tercih ederim.” Yetmiş yıllık hatıralarını samimi bir dille anlatan hemşerimiz Kevork Şahinyan’ın hatıralarını okuyacağız. Aksaray’da pastırma, sucuk ve çemen yapan Çolak Mamas’ı bizim yaşlarda olanlar da hatırlarlar. Bu bulunmaz hatıra yazısını Aksaray’ın Hafızası Dergimize gönderen M. Fırat Gül’e teşekkür ediyoruz.

Salim Özyön Hocamız, **“Tapduk Emre ve Aksaray Hafızası”** yazısında; Aksaray Kültürü açısından büyük öneme sahip olan Tapduk Emre’den bahsediyor. Somuncu Baba, Tapduk Emre, Yunus Emre, Ahi Evran, Hacı Bektaş’ı Veli, Aksaray ve çevresinde talim ve terbiye veren gönül sultanlarıdır. Bu büyük velilerin yaşadıkları yerleri ve menkıbeleri okuyacağız. Moğol istilasından sonra **“Hızır”** gibi yetişen Anadolu evliyalarının üstlendikleri görevlerin kıymetini anlayacağız bu yazıda. Bizler bu hidayet önderlerine layık olabilecek miyiz? Salim Özyön Hocamız bizlere bu soruyu sormaktadır...

Derya Olgun, **“Uzun Zamandır Yazmadım”** yazısında, kendi içinde yaşadığı derin hüznü okuyucularla paylaşıyor. Yazının bir yerinde “durdum çünkü, yavaşlasın istedim her şey” demektedir. Aşınan kayalar gibi insan ruhu da bazen suskun, yorgun öylece durur. Ahmet Haşim, “O Belde” şiirinde; “Melali (hüznü) anlamayan nesle aşına değiliz”der. Bu yazıda, hüznü anlıyor, yaşıyor ve derinden hissediyoruz.

Hasan Şükrü Perek, **“Geçmişten Geleceğe Ne Aktarabiliyoruz”** yazısında, Süleymaniye Camii’inden, Sultan Ahmet’e, Sirkeciye doğru inerken çok farklı duygular içindedir. Dede Efendi’nin insan ruhunu dinlendiren bir eserinden, bin bir emekle meydana getirilen mimari eserlere kadar ne kadarını koruyabildik diye soruyor. Yahya Kemal’in; “Sana dün bir tepeden baktım, Aziz İstanbul / Görmedim, gezmedim, sevmediğim hiç bir yer”, ne güzel bir hayaldi...Tarihe, coğrafyaya, tabiata, sanata, edebiyata, mimariye saygı ve sanat eserlerinin korunması bir neslin ülküsü, “Büyük Türkiye” hayaliydi.

Mustafa Narin'in , "Gül Sevdası", yazısında, "Gül sayıkladım, her seher vakti, ayaz gecelerin kuytusunda şefkat timsali minik kalplare...Saba rüzgarının nefesini bekleyen gönüllere merhem olmak için yollara revan oldum bir gül mevsiminde," diye devam eden güzel sözlerini okuyacağız. "Bizi bir gül sevdi/ Bizi bir gül anladı", diyen Mustafa Narin müdürümüze teşekkür ediyoruz.

Aksaray'da bir okul müdürü olan **Recep Çelen**, engelli bir öğrencinin hayatını **Soner'in Hikayesi'nde** anlatıyor. Bu hikayede engelli bir öğrencinin, fedakar bir öğretmene nasıl tutunup, bağlandığını okuyacağız. Soner'in ölümüyle, onun acısını içinde hisseden Recep Çelen Müdürümüzün derin ızdırabı, bir insan olarak hepimize, Anadolu'nun dört bir yanında sevgi ve şefkat bekleyen engelli çocuklarımızı hatırlatıyor. Recep Çelen'e görevinde başarılar diliyoruz.

GÖLÜN SUYU

AYTEN
ÇELEBİ

Nedendir bilmiyorum İffet. Bugünlerde
hiç bırakmıyorsun peşimi.
Otuz yıl geçmiş üzerinden her şeyin.
Öyle hüznü ve hesap soran tavrın var ki
üzülüyorum doğrusu.

Kendi adıma, seni yüreğimde bunca zaman olanca
yükün ve yükümlülüğümle taşıdığımı
düşünüyorum.

Taptaze yaşamışlıklar gibi.
İnan bana, daha dün bile kızım Feraye'nin
Sarıyer'den eve gelirken taksiciyle yaşadığı bir
tartışma için gözlerini buğulu gördüğümde
aklımdan geçtin.

"Yavrucuğum, bu kadar üzülp sinirlenecek ne
var?" derken daha da çok.

Bilmezsin, şimdi şehirlerde o senin yaşadığın ufak
kasabadaki gibi değil hiçbir şey. İnsanlar kaşını,
gözünü, huyunu, suyunu bilmeden iş yaparlar
biriyle.

Herkes bakar ama kimse kimseyi görmez.
Gözünün dibine dikilir de kirpiğini sökersen
belki...

Sizinkiler olmayanı bile götürdü.
Bir de duymuyorsun burada. Çünkü herkes ve her
şey konuşuyor.

Taşı, toprağı, dağı, denizi. Yer altı, yer üstü,
gökyüzü...Hele bir tramvaya bin de Sultanahmet'e
doğru git, Kapalıçarşı'ya, Mısır Çarşısı'na. Şimdi
yetmiyormuş gibi geçmişin sesleri de karışır
ortama.

Eski bedestenler. Saraylar, entrikalar, harem
ağaları, paşalar, sultanlar...Of of cariyeler...

Gündüzü kendi sesimle dahi arama giren koca bir
metropoldeyim, ...

Kadınlar tip tip.
Akşamları aksak ve yorgun...
Gecesi eh işte.

Güne dair şeylerden kendini kurtarabilirsen,
gideceğin ilk yer anıların oluyor.

Bir yanı hüznüyle bir yanı şen duraklar
diziliyor, karşında.

Hangisi güçlüyse orada kalıyorsun. Bazen kesik
bir kahrkaha atarken buluyorsun kendini, bazen de
mendil alırken.

Evim vapur seslerini çeken bir yerde şükür,
dünyanın bütün limanları ve insanları bende.
Yan sokakta taverna da var.

Kürdili Hicazkar'ın "Yıldızlı Semalar"ından tut da
Hicaz'ın "Rüya Gibi Geçen Yıllar"ına dek
dinle...Yeni bir solist başladı, sorma hiç! Tatyos
Efendi sanki mübarek, safi gam ve gamzede...
Mevsimler alacalı.

"Yıl" demeden geçiyor, yıllar...

Ben, bu bulanıklığın ve hızlı turların içinden, duru
bir bulut gibi yükselen hayalinle öyle çok
konuşuyorum ki, şu aramızda geçenleri artık
paylaşayım da çık git hatıramdan.

Aksi halde içimde yumak gibi büyüyorsun.
Bir bende değil, her yerdesin. Benzerlerin
bitmiyor...

Reyhan kokulu kasabanızın bağlı olduğu güzelim
güney şehrinde ayrılalı çok oldu.

Üstüne başka şehirlere de gittim. Sana benzer nice
genç kız ve kadını tanıdım.

Sayırsız sorununuza tanıklık ettim ama hiç biri aynı
derinlikte iz bırakmadı.

Mesleğimin en genç döneminin tanışı ve
bahtsızlık timsali olarak kaldın içimde...

Ne zaman ağlayan kadın görsem, seninle
kıyasladım. Gülenleri de öyle.

Katıldığım nikah törenlerinde bile, onca sevinçli
halleri karartırcasına, beyaz gelinliklerin eteklerine
basılmış resmin çıktı hep karşıma.

Bazen de kınalı eller dolandı, bedenime "Abla, beni kurtar! Elini, ayağımı öpüm," diye, diye...

Adın, "İffet" değildi, biliyorum, ben öyle koydum sadece...

Ne olur ne olmaz, yanlışlıkla gerçek adını söylersem yine bakma yüzüme, benim adım da değişti zaten. Bilge.

Nicedir uykularım düzensiz. Elimde bir tebeşirle cebir problemi çözmek için kara tahtaya çıkartılmış öğrenci gibiyim.

Yaşamdan aldıklarımla bilinmeyenin değerini bulmaya çalışıyorum da bocalıyorum. Geçmişle hesaplaşarak sabaha varılmıyor. En iyisi geçmişle geleceğe yazmak.

Dönelim mi o güne?

Bak şimdi, dinle! Yedi kat yabancılar da dinlesin. Uzman doktorluğumun ilk yılları sayılırdı. İki dilli şehrin doğum evinde görevliydim.

Nöbet ertesi muayenahanemde sekreterlerimle dünü konuşurken üç kuşak bir arada bulunan kadınlı erkekli bir grup dalmıştınız, odama.

"Hasta kim? Sadece o kalsın, diğerleri salonda beklesin lütfen"

Eti kemiğine yapışmış, yaşlı ve başı poşulu bey;" Olmaz doktor hanım. Durum ciddidir, bizim hanım, kızım ve ben de içerde kalacağız, çıkart istersen diğerlerini."

Ortamı hafifletip sesleri azalttıktan sonra "Buyurun, nedir sorun?"

"Bu benim kızımdır, bir dedikodu dolaşıyor, anası çok üzgün, ben öyle..."

Yakında düğünü vardır, bak hele bir sen, bize de Allah için, çoluğunun çocuğunun başı için doğruyu söyle!"

Durumu anlamıştım, yardımcıma muayene odasını işaret ettim, seninle baş başa kalmak istediğimi söyledim.

Bir eli alnında ve başı o yana bu yana sallanan annen birlikte gelmeye kalkmış fakat kaşımla kabul etmediğimi görünce direnmeden yerinde kalmıştı.

Bir esmer güzeliydin. Oyalı yazmandan yanaklarına taşan ve sırtına kalın bir püskül gibi uzanan siyah saçların vardı.

Kendinden emin görünmüyordun. Ürkek bakışlar ve korku kaplamıştı yüzünü.

Alnın ve dudaklarının üstü terlemişti, sanki bir sığınak bulmuş gibi odanın köşesine doğru çekilmiş, masaya çıkmak istememiştin.

"Bana anlatmak istediğin bir şeyin var mı canım? Ailenle paylaşacak değilim. Hadi gel bakalım," gibi şeyler söylemiştim.

"Abla, nişanlımı istemiyom, beni zorla veriyolar, başka sevdiğim vardır, yardım et!" Kısa bir iki cümle ve hamleden sonra muayene bitmişti.

Sevgiliyi işaret eden kızarıklık ve hafif bir sıyrığın vardı.

Annene babana sadece "Kimi istiyorsa ona verin," diyebilmişim. Ayrıntı sormamışlardı. Bir süre donup kalan yaşlı adamın, dizlerinin üzerine oturup göğsüne vuruşunu hiç unutmuyorum, annenin anlamadığım dilde ağtırlarını da.

Sizleri uğurladıktan sonra başka hastalarla işime devam etmişim. Akşama doğru yağz bir delikanlı benimle görüşmeye gelmişti.

Bu olayla ilgili bilgi almak istiyordu, tabi ki alamadı ama "Ben ona bir şey yapmadım." diye mırıldanarak gitmişti.

Üzerinde durmamıştım, işlerim yoğundu, her bir hasta ayrı ve ağır sorumluluk gerektirdiği için birinin hakkını diğerine fazla yükleyemiyordum.

Bu olay da sıradan bir gerilimle bitmiş ve gizliliği gereği kayıtlarıma dahi alınmamıştı.

Bir hafta sonra geçici görev sırası bana geldiği için aynı kasabada, oldukça yoksul bir hastanede tıklım tıklım hastaların arasındaydım.

Savcılıktan otopsi yapılacak bir kadın için acil muayeneye çağırıldım. Gölde bir kadın cesedi bulunmuştu ve kızlık raporu gerekiyordu. Gittim. Naylon örtüyü kaldıran görevli "şaşırmayın, çok şişmiş" diyordu ki tanıdım İffet, sendin...

Sağ kulağına doğru uzanan vitiligo lekesinden ve bana geldiğin gün dikkatimi çekmiş olan gümüş, yıldızlı küpelerinden...

Muayene bölgede dokular su almış, çok değişmişti. Sen çok değişmiştin.

Alnının bir yarısını kaplayan mor tümsekten başlayarak her zerrenle dünyanın daha mor yüzünü aralayan haldeydin...

Sevgilinin kucağından gölün kucağına giden yolda hanemden geçmiş ve o an, beni de değiştirmiştin...

Kadın olmanın kolay olmadığını anlatırken insan olmanın daha zor bir şey olduğunu haykırıyordu cansız bedenin.

İklim yakmaktaydı. Her anlamda kavuran bir sıcaklıktaydı.

Etrafta ve kasabada, bu sesi hiç kimse benim kadar avaz avaz duyamazdı. Diğerleriyle aramda seninle tanışıklık ve olanların bir kısmına tanıklık farkı vardı. Sarı yapraklar konmuştu iki göğsünün arasına. Servetin sevdan, kalanın ise avcuna takılı taze dal ile göz pınarlarında birikmiş kumlu damlaları.

Derin bir sızı kaplamıştı yüreğimi. Suçluluk duygusuyla karışık acıma hissiydi sanki.

Kimselere bu kızı ben gördüm demeden, diyemeden raporunu düzenleyerek ve içimi kemiren sorularla cebelleşerek hastaneye geri dönmüştüm.

Pamuk toplama mevsimiydi. Tarlada düşük yapanlar, doğurup da kanayanlar, doğuramayanlar baş döndüren sıklıkta ve gecikmiş halleriyle başka şeyi düşünmeme fırsat tanımasa da o gün farklı bir ağırlık içinde geçmişti zaman...

Sanki sanki yapabileceğim bir şeyler vardı da bu hengamelerin arasından kayıp gitmiş gibiydi. Mesai bitimini hiç bu kadar içten istediğimi hatırlamıyorum.

Şehre dönerken otomobilimin önünü kesecekler ve beni de göle doğru sürükleyeceklermiş gibi bir korku yaşadığımı da söylemeliyim.

Oysa, o günden sonra her gün yenisini biriktirdiğin olaylarla, eteğindeki taşları dökmek

için zaman kollayacak, bildiklerimin, anladıklarımın hesabını an geçtikçe dozu artan bir sorgulamayla yine ben soracaktım kendime...

O gün, bu günümün yazdıkça yazacak, okundukça yenisi yazılacak sayfalarının gün dönümüydü.

Bir saate yakın süren yolculuğumda elim, ayağım, kalbim, vicdanım durmaksızın konuşmuştu...

Hepsinin kolektif çalışmasıyla kurtarabilir miydim, kızı da.

O gün çok hızlı bir ön görüşme, muayene ve çözüm sunulmuştu da. Hadi annenin dilini bilmiyorsun, babayla biraz daha konuşup işin nereye varacağını azıcık anlasaymışım da...

Peki, o görüşmeye gelen genç?

Kimliğini dahi sorgulamamışım da. Aymazlığın aymazlığınıymuş da...

Bu kavgayla şehre girmiştim, günler geçtikçe batıp çıkan ve buralara kadar uzanan kavgamla...

Yıllarca benzer olaylarla çok karşılaşsam da ilk ihmalimin bedeli bir başka kalmıştı yadımda.

Sen bende on dakika mı kaldığını sanıyorsun, İffet?

"İmdat! "diyen çığlığın buralara kadar gelmeye devam ediyor.

Bizim işimiz kolay mı?

Öyle hastalıklı durumlar var ki bir doktor değil, bin doktor da değil, bir toplum bütünüyle uğraş verirse ancak çözüme ulaşılabilir.

Bu işin ağırlık noktalarından bir yerde kaldım. Sitemkar bakışlarınla ille yoklayıp kanatma yüreğimi.

Ben mi öldürmüştüm seni? Elimden ne gelirdi ki? Babana öyle konuşmayıp da "Hiç endişeniz olmasın" mı deseydim?

O mu yaptı bunu?

Annen de olabilir mi failin canım?

Yahut sevdiğin delikanlı ya da sevemediğin nişanlım?

Ya da hepimiz biraz, biraz...

Keşke bilseydim işin buralara varacağını da seni kaçırsaydım. Yardım isteseydim. Kulağıma daha çok fısıltılar yükleyseydin sen de..

Uyandırsaydın içimdeki isyanı ve koruma
duygularımı...

Pek tutuktun. Muayeneden sonra ellerinle yüzünü
kapayıp bana bir türlü bakmamıştın.

Uzun, sırmalı kadife elbisen kemerle toplanınca
çok da zarıftın. Masallardan çıkmış gibiydi
görüntün. Van Gogh'un doğa tablolarının içine
yerleştirilsen yakıştırdın hani...

Fakat hiç merak etme o kocaman resmi kağıtlara
ne kadar iffetli olduğunu yazmıştım ben; hem de
kalın kalın...

Duymuştur dostunuz düşmanınız...

Ailen de rahatlamıştır, desem de ben rahat
değilim, İffet!

"Hangi şeyden mi?"

"Yardım" sözcüğünden...

Her fırsatta aynı tokmakla vurmasan keşke
başıma. Bu sözcüğün değerini hiç mi vermediğimi
mi sanıyorsun?

Sancılı şehirlerin geceleri peki? Onca doğum,
onca kadın, onca yük...

"Bir kuru hizmet cana değmiyor." mu dedin?
Anladım...

O kadarı beni de sarmadı. "Ne derler!" kısmına da
bakmıyorum, yaşamanın.

Zaman azaldıkça korkaklığım da kalmadı. Seni
öldürenleri ifşa etmeyi istiyorum adeta. Yahut da
nedenleri...

Baban "Çocuklarının başı için!" dediğinde henüz
doğmamıştı kızlarım.

Ben onları emzirirken de hatırladım hepinizi...

Senin de annenin memelerinde tırnak izlerin
kalmıştır, değil mi?

Mutluluğun hamurunu oynarken duyduğun
güvenin ve saltanatın çizikleri...

Hele bak!... Daha senden kızlarıma hiç
bahsetmedim. Benzerlerinden de, fakat hınzırlar
her kavşakta bana sizin taraftan ok atıyorlar. Bir
keresinde küçüğü ablasına demiş ki "Hadi anneme
şaka yapalım."

doğuma gitmişim, evde çalışan kızın asker abisi
gelmiş de ondan yalnızlaşmış.

Kâğıt helva satan bir amca çağırmış; "Gel çıkış
kapısına götürüyüm seni, ablanı orada beklersin"
diyerek filan...Ötesini dinleyen kim? Kâbus
gibi...Su içinde kalmışım, dehşet içinde. Sonra
nefesimin kesildiğini görüp de düzelttiler. Şaka da
değildi sanırım.

"Annen" diyorum...Sana kıymış mıdır? İffet!
Hangi yargı ve hangi duygu önüne geçebilir evlat
sevgisinin? Yardım almıştır kesin. Bir başına elleri
varmamıştır sana kıymaya. Babanla birlikte
işlemişlerdir belki bu günahı. Akşam olup da
herkes evine çekildiğinde kim bilir nasıl acımıştır,
canları?

Yaşamıyorlardır. Daha iyi.

Peki o delikanlı? "Ben ona bir şey yapmadım ki"
diyerek çıkmıştı, muayenehanemden.
Sanırım sarıldığın kendisiydi ama o inkâr için
gelmişti. Senin kadar yürekli değildi.
Eminim, kollarını boynunda hissettiğin an
dünyanın durduğu andı ve bilirim, sevdanın
buharlı yanlarını...

Kalsaydın, mutlu olur muydun acaba? Olsun,
mutsuzluğunla yaşasaydın, sen de herkes gibi...
Bizim tarafta kadınlar hala yaralılar. Şimdi
yakındıklarını biraz ilerde affediyorlar.

Sen	affetme	sakın	İffet!	...
Ne	beni	ne	aileni...	
Gölün suyu göğe çıkıp bu toplumun gözlerinden				
ininceye				dek...

Parka gitmişler. Birbirini kaybetmişler. Koca
alandan, dev ağaçların arasında seslerini bile
duyuramamışlar. Akşam olmaya yaklaşmış, ben

CEZAEVİ VE DSİ'NİN YERİ HALK PARKI OLMALI

RASİM
GÜL

Belediye başkanımızın bugüne kadar yaptığı parklara ilaveten, daha kapsamlı ve fonksiyonel bir halk parkını daha şehrimize kazandırması, sevindirici bir gelişme olmuştur. **Belediye başkanları böyle ciddi eserlerle, şehirlerinde kalıcı izler bırakabilirler.** O şehirde yaşayan halkın hafızasından da asla silinmezler. Başkanımızı, bu gayretli çalışmalarından dolayı gönülden kutluyorum.

Cezaevi yeni yerine taşındı. Peki, cezaevi taşınınca bu yere ne yapılabilir? Sayısız öneriler olabilir, ne yapılsa yakışır... Ancak siyaset halk için, halka hizmet için yapıyorsa bazı öncelikleri olmalıdır. Merkezde veya muhitte yaşayan insanımızın, özellikle kadınlarımızın buluşacağı, yaz, kış gelip gideceği, günlerini bile orada yapabileceği yerlere çok ihtiyacımız vardır. **İşin püf noktası, burası, hazır binaları, ağacı, çiçeği, çimiyle zaten bir halk parkı gibidir.**

Cezaevinin yeri 47 dekar (dönüm) 47.000 metre karedir. Hemen yanındaki Devlet Su İşleri'nin arsasının 26.000 metre karesini de eklediğimizde; toplam 74.000 m²'lik bir alan ortaya çıkıyor. Cezaevinin yerinde olduğu gibi, Devlet Su İşleri'nin yerinde de ağacı, çiçeği, çimi ve binaları hazır vaziyettedir. İşte size mükemmel bir halk parkı? Evren Dinçer başkanımız sağ olsun birçok park yaptı ve yapıyor. Ancak bu parklara, iki yer daha eklenirse harika olmaz mı? Şehrin peyzajı ve imajı büyük oranda değişmez mi? **Özellikle o bölgede ve civar mahallelerde oturan ailelerin mutluluğu hesap edilebilir mi?**

Yalnız, asla ve asla burada mangal yakılmamalı, yani park piknik alanı yapılmamalıdır. **Örneğin güzelim Kılıçaslan Parkı'nın** ilkbahar ve yaz mevsimlerinde en az sekiz ay boyunca, piknik alanı olarak kullanılmasının kaldırılması, ne kadar güzel oldu. Başkana sayısız teşekkürler.

Üstelik bu parklarda insanlarımızın oturabileceği mekânların olması da bir ayrıcalık olacaktır. **Emekliler evi yapıldı çok güzel oldu. Ama yetmiyor.** Buna benzer, bu yeni parkta da kadınların ve erkeklerin oturabilecekleri ikişer adet yer yapılsa güzel olmaz mı? Sırası gelmişken belirtelim. Her mahallede bulunan kadın aktivite merkezleri gibi yine her mahallede erkek emekliler evi veya emekli erkekler için aktivite merkezlerine çok ihtiyaç vardır.

Daha önceki başkanımız TMO'nun yerini halkın istediği hale getirmişti, Evren Başkan'da cezaevi ve Devlet Su İşleri'nin yerini de aynı şekilde halkın istediği hale getirir inşallah. Halkımızın artık konuşması gerekiyor. İşte size dedikodudan uzak bir konu? Gerçek bir konu... **Lütfen, kendiniz ve aileniz için konunun üzerine durunuz.** Halkımızın bu konularda bilinçlenmesi, yöneticilerimize olumlu olarak yansıyor, kolektif akıl ortaya çıkacaktır.

Halkın parkları demek; gidilecek yerimiz yok diyen insanımıza gidebilecekleri yer, oturacağım yer yok diyen insanımıza oturabilecekleri yer? Buluşacağımız yer yok diyen insanımıza işte buluşabilecekleri yer demektir... Bu vesileyle, Dr. Enver Dinçer Başkanımızdan hem kendisi hem de şehrimiz için, samimiyetle ve ısrarla bu yerlerin halkın parkın olmasını isteyelim...

DOSTA DÜŞMANA DAİR

Insanı diğer canlılardan ayıran özelliklerden biri de onun “sosyal” oluşudur. Yani insan içtimâî bir varlıktır. Tek başına yaşayamaz. Toplu halde yaşamak zorundadır. Dolayısıyla, ister istemez dostu da olacaktır düşmanı da...

“Dost bin ise azdır, düşman bir ise çoktur” atasözünden de anlaşılacağı üzere esas olan dostluktur. Fakat maalesef dostu olanın düşmanı da oluyor. Dünyada sevgi ve vefâ var oldukça nasıl dostluk yaşayacaksa, kin ve haset ortadan kalkmadıkça da düşmanlarımız olacaktır... O zaman yapılacak iş, dostluk çemberini genişletmek, düşman sayısını da azaltmaya çalışmak olmalıdır.

Öncelikle şunu belirtelim ki cemiyet hayatı hiçbir zaman güllük gülistanlık olmamıştır ve olmayacaktır da... Dikensiz gül, yılansız hazine ve kusursuz yâr ne yazık ki olmuyor. Sâdî haklı:

*“Dost isteyen, düşmanın cevri
çekmesin de ne yapsın? Defineyle yılan, gül ile
diken, hüznün ile sevinç bir arada.” **

Diğer taraftan Şirazlı Hâfız’ın: “İki cihanın âsâyişi şu iki sözün tefsirinde yatmaktadır: Dosta iltifat, düşmana müdârâ” tavsiyesini de yabana atmamak gerekir. Ancak, müsamahakârlığın da bir ölçüsü vardır. İyi niyetinizin suiistimal edilip edilmediği konusunda hassas olmalısınız.

Rivâyete göre genç bir çoban, yaşlı babasından şânına uygun bir nasihatle bulunmasını talep eder. Baba der ki: “Oğul, halim selim ol, ama keskin dişli kurdu cesaretlendirecek kadar değil.”

**PROF. DR.
AHMET
SEVGİ**

Demek ki yumuşak huyluluğunuz, zafiyetinize yorulacaksa fazla mütevazı olmaya da gerek yok. Cenap Şehâbeddin’in dediği gibi: “Her vasfı onu anlayabilecek adama karşı ittihaz etmeli, tevazuu bile”

“Dostluğun mehekki idbârdır” derler. “İkbâl” zamanınızda dostunuz çok olur. Ama “idbâr” günlerinizde dostluk halkasının daralmış olduğunu göreceksiniz. İyi günde yâr, kötü günde ağyâr olan bu tip kişiliksiz insanlardan dost olmayacağı âşikârdır.

İnsan, dostlarını seçmekte hürdür. Fakat maalesef düşmanlıklar sizden habersiz oluşuyor. Herhangi bir meziyetiniz varsa yahut güçlünün değil, haklının yanında yer almışsanız kötü tıynetli kişiler hemen size düşman olurlar.

“Peki, irademiz dışında oluşan bu düşmanlıkları nasıl bertaraf edebiliriz?” diyeceksiniz. Hemen belirtelim ki bu zor bir iş. Her kişinin kârı değil. Yunus Emre’nin:

“Dögene elsiz gerek
Sögene dilsiz gerek”

mısralarında tavsif ettiği derviş tabiatlı kişiler ancak bunu başarabilirler. Cemiyetimizde o tip insanlar kaldı mı onu da biliyorum.

Sûfilere sorarsanız bütün bu söylediklerimiz kîlûkâlden ibarettir. Onlara göre dostluk da düşmanlık da bir noktada izâfî şeylerdir... Esâsen şâirin şu sözlerini okuyup da sûfilere gıpta etmemek mümkün değil:

Bilge, yüce varlığın seyrine dalar;
Gâfil ise onda dostluk düşmanlık arar.
Deniz, deniz olduğu için dalgalanır,
Çöpe sor, hep onun içindir dalgalar.

Kısacası, ben şahsen insanın dostu da düşmana
da ihtiyacı olduğu kanaatindeyim. Dostlarımız
gücümüzü gösterir, düşmanlarımız da
vazifemizi.

Lâkin yazımın başında da belirttiğim gibi
şiarımız dostluk çemberini genişletmek,
düşman sayısını da azaltmaya çalışmak
olmalıdır...

Cevr-i düşmen çi kuned ger nekeşed tâlib-i dûst
Genc ü mâr u gül ü hâr u gam u şâdî behemend

AKSARAY'DA YAŞAMIŞ BİR ERMENİ'NİN ANILARI

Su anda Kadıköy'de ikamet eden **Kevork Şahinyan** hemşerimizdir. Kendisiyle yaklaşık dokuz yıl önce tanışmıştık. Çok hoş sohbet birisi... Aksaray'ı ve burada bıraktığı arkadaşlığı ve arkadaşlarını çok özlediğini söyleyince anılarını yazmasını rica etmiştim. O da kırmadı. Mektubu daha önce bir gazetede yayınlamıştım. **Aksaray'ın Hafızası Dergisi'nde** de yer almasının isabetli olacağını düşünüyorum.

Aksaray'a ait orada yaşamış bir Ermeni olarak hatıralarımı yazmaktan şeref duyarım. Ben 1936 Aksaray doğumlu Kevork Şahinyan. Aksaray'ımızda ben çocukken 30 haneye yakın Ermeni vardı. Büyükanemim anlattığına göre Aksaray'da yedi göbekten beri biz buranın yerlisiyiz derdi. Zaten İhlara-Göreme-Aksaray-Ürgüp-Kapadokya mıntıkası olarak bilinir. 500 sene evvel Hristiyanların yoğun olarak yaşadıkları yerlermiş. Gelelim Aksaray'ımızdaki Ermeni halkının yaşantısına ve durumuna. Aksaray'da yaşayan Ermeni ailelerinin çoğu sanatkârdı. **Terzi, soğuk demirci, marangoz, kunduracıydı.** Sadece babam Garbis Şahinyan, Aram Piran'ın babası Artin Piran ve Vicen Şımarımarz tüccardı. **Hububat, bakliyat, tiftik, yapağı** ticareti yaparlardı.

Köylülerden malları alır, İstanbul'a, Adana'ya vs. illere satarlardı. Başka türlerden de tüccarlar vardı. Aramızda hiçbir şekilde rekabet, kıskançlık, münakaşa olmazdı. Bazen ortaklaşa mallar alır, beraber pazarlardık. Gelelim diğer vatandaşlarımıza. Mamas Hallaç'ın dört kızı, Avdis Tanrıverdi'nin iki kızı, Kirkos Kireççi'nin üç kızı bayan tersizi idi. Evlerinde bütün Aksaraylı bayanların elbiselerini dikerlerdi. Yanlarında da Müslüman ailelerin kızları sanat öğrenmek için yardımcı olmaya çalışırlardı. Öğrendikten sonra onlar da kendileri dikerdi.

Kunduracı Avdis Tarıverdi vardı. Köylülere kaba kundura dikerdi. Çarşıda ufak bir dükkânı vardı. Yalnız çalışırdı. Pazara gelen köylüler heybelerini, emanetlerini onun dükkânına koyarlar, Pazar bitince alır giderlerdi. Ücret falan almazdı. Demirci Ohannes, **demirci** Garabet ve kardeşi Püzant bunlar **soğuk demirciydi.** O zaman ziraat pullukla yapılırdı. Köylülere pulluk at arabası tekerine demir geçirirler.

MUSTAFA
FIRAT
GÜL

Demir, kazma, kürek, bel, keser, çekiç yaparlardı. Sonra atlarını, eşeklerinin nallarını yaparlardı. Yanlarında Müslümanlar çalışırdı. Onlar da sanatı öğrendi. Kendileri dükkân açtılar. Aksaray'da 8-10 tane demirci vardı. Hiçbir zaman bir kıskançlık, engelleme diye akıllarından geçmezdi.

Ermeni ustalarına daima hürmette bulunurlardı. Bir de gariban Rupen vardı. Marangozdu, ufak-tefek marangozluk işleri yapar ailesini onunla geçindirirlerdi. Mardinosa Şımarımarz'un kamyonu vardı. Nakliyatçılık yapardı. Hrant Maraşlıyan Aksaray'daki **Vasıf Otyam'a** ait tek eczanede tecrübeli kalfa idi. Ezcane ondan sorulurdu. Diran Tütüncü vardı. Manifaturacıydı. O zaman Ermeni toplumu içinde yegâne lisan bilen kolej mezunu şahıstı. Tek başına yaşardı. Biz orta okula giderken matematik dersinde bizde yardımcı olurdu. Eski yazı bildiği için hakimler mahkemede bilirkişi olarak ekseri onu götürürlerdi. Gelelim Aksaray'ın yaşantısına.

Ben 78 yaşındayım. 70 seneyi hatırlarım. O zaman Aksaray'ın nüfusu 10-15 bin civarındaydı. Bütün insanlar gerek bize gerek birbirlerine saygı ve sevgi ile hareket ederlerdi. **Biz Ermeni olarak hiçbir şekilde ayrımcılık-baskı-kötü davranış gibi bir şeyler görmedik. Hatta bizi ön planda tutarlardı.** Benim de iki erkek kardeşim vardı. Diğer ailelerle birlikte 25-30 erkek vardı. Bütün arkadaşlarımız Türklerdendi. Beraber top oynar, pikniğe gider, birbirimize ev gezilerine giderdik. **Bizim ve Müslüman bayramlarında birbirimize bayram ziyaretine giderdik.** Ben ve kardeşlerim orta okula kadar Aksaray'da okuduk.

O zaman Aksaray'da üç tane ilk okul, bir tane orta okul vardı. Maalesef lise olmadığı için liselere civar illere gittik. Bizim cemaatten Mamas Hallaç vardı. Bu şahıs askerde kamyonla giderken kamyon kaza yapıyor, sağ kolunu dirsekten kesiyorlar, gazi oluyor. Bu adam o halde askerden geldikten sonra kendi halinde **pastırma, sucuk, çemen yapar**, şehirde ve köylerde satardı. Çolak Mamas namında idi. Mamulleri meşhurdu. Aksaray'da Salı, Çarşamba Pazar kurulurdu.

Köylerden salı günü arabalarla, eşeklerle, atlarla gelirlerdi. **Aksaray'da 16 tane han vardı.** Hayvanlarını oraya koyarlar, ihtiyaçlarını temin eder, köylere dönerlerdi. Benim babam tüccar olduğu için bütün köylerde münasebetlerimiz vardı. Bütün köyler bizi tanırdı. Köylere gider-gelirdik.

Gelelim Aksaray'ın ahalisine. **Aksaray ahalisi namuslu, dürüst, muhafazakâr, fazla açılmayı, borçlanmayı sevmeyen insanlardı.** Yerli ahali ekserisi **kavak** diker 10-15 sene bekler, kavak büyüyünce keser-satar, onunla geçinirlerdi. Fazla çalışmazlardı. Aksaray'da beton ev hiç yoktu. **Hepimiz damı kavakla, ağaçla kaplı kerpiç evlerde otururduk.** Kışlar çok şiddetli geçerlerdi. 3-4 ay kar kalkmazdı. Damlar akmasın diye kürekle damları kürederdik.

Radio Aksaray'a 1942 senesinde geldi. İlk zaman 10-15 ailede vardı. Telefon evlerde hiç yoktu. Bir tane Vasıf Otyam'ın eczanesi vardı. Aksaray'ın kalkınması 1950-1960 arası başladı. 940'tan itibaren köyden Aksaray'a göç başladı. Köyden gelenler Aksaray'ın çehresini değiştirdi. Şu şekilde oldu. Gelenler köylerde mahrumiyet ve zorlukla yaşıyorlardı. Aksaray'a gelince şehir ortamı çok hoşlarına gitti. Çok çalıştılar. Aksaray'ın ticaretine, hayvancılığına ve diğer mesleklerle hâkim oldular. Aslında köyden gelenler çalışkan ve iyi insanlardı.

Çok az bir kısmı %5 gibi bozuk adamlar çıktı. Ama onlar da zamanla kayboldu. Aksaray'ın 2. Kalkınması 1960 senesinde Almanya açıldı. Aksaray'dan bilhassa köylerden çok büyük bir kısım Almanya-Hollanda-Belçika'ya gittiler. Oralarda 5-10 sene içinde kazandıkları paralarla Aksaray'a ve bazı köylere bina, bahçe, dükkân, hayvancılık üzerine büyük yatırımlar yaptılar. Ondan sonra Aksaray'da arsalar, bağlar, bahçeler çok büyük paralar etti. Yüzlerce beton bina yapıldı. Aksaray 15-20 sene içinde tanınmaz hale geldi. Nüfus 80-100 bine çıktı.

Bir de Aksaray'ın tanınmasında büyük katkıları olan arkadaşımız, dostumuz **Orhan Ağaçlı'yı** anmadan geçemeyeceğim. 960 senesinde Aksaray Makas'ta ufak bir tesis ile başlayıp bugünlerde bütün Türkiye'de ve dünyada turizm alanında Aksaray'ımızın ismini her yerde tanıtan

Orhan Ağaçlı Bey'e Aksaraylılar ne kadar müteşekkirdir olsalar azdır. Bu faydalı insana Allah uzun ömür versin ki Aksaray'a hizmete devam etsin.

Gelelim Ermenilerin durumuna... Fazla değişiklik olmadı. Bir kısmı İstanbul'a göç etti. Bazı aileler Almanya'ya gittiler. 980 senesinde 8-10 haneye düştü. Hiçbir şekilde rahatsız olduğumuzdan değil. Hatta giderken ağlayanlar oldu. 5-6 seneye bir Aksaray'a giderim. Arkadaşlarım var. Onlarla yeriz, içeriz. Eskiler yad ederiz. İstanbul'a gelince de uğrarlar. Zaten çoğu rahmetli oldu. Aksaray'da yaşadığımız zaman Kızılay'a, orta ve ilk okullara, camilere imkânımız nispetinde yardımlarımız olurdu.

Bugün, bu saat çocuk-çocuk-torun ve düzenimiz İstanbul'da. **Eğer sorsalar İstanbul mu Aksaray mı deseler, hiç düşünmeden Aksaray'ı tercih ederim.** Çünkü İstanbul büyük, güzel derle ama ben o fikirde değilim. Çünkü İstanbul'daki insanların çoğunluğu ne hatırlar sayar ne de birbirini sever. Herkes menfaatinden başka bir şey düşünmez. Aksaray'la İstanbul'u mukayese bile etmem, yaşantı olarak.

Sözlerime son verirken şuna değinmek istiyorum. Aksaray'da yaşadığım müddetçe Ermeni toplumu kanunlara saygılı, hükümete bağlı, vatanseverdi. Hiçbir şekilde karakol-mahkeme vukuatı olmayan bir topluluktur.

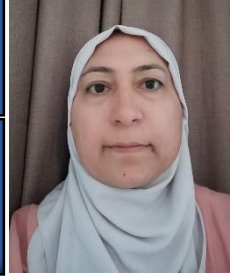
Yazacaklarım ve hatıratımım ufak bir bölümü bundan ibarettir.

Saygılarımla

Kevork ŞAHİNYAN

OTOBÜSTE İNSAN HİKAYELERİ

ASUMAN
YILMAZ

Eylül ayının ilk cuma günüydü. Hava serinlemiş, üşütmeye başlamıştı. Sabahın bu saatinde otobüs terminali çok kalabalık değildi. Gidiş peronlarında üç otobüs vardı. “Ankara yolcuları kalmasin” diyordu şirket görevlisi. Otobüs, terminaldeki yerine beş dakika önce gelmişti. Yolcular birer birer gelmeye başlamışlardı. Muavin bavulları bagaja yerleştiriyordu. Yirmi iki yirmi üç yaşlarında genç bir delikanlıydı. Beyaz gömleğinin içine, üstüne bir şey giymemişti. Gençliğin verdiği kuvvetle üşümüyordu. Siyah kumaş yelege otobüsteydi.

Yaşlı bir adam elindeki bavulu uzattı. Muavin, “Nerde ineceksin amca?” dedi. Yaşlı adam “Koçhisar’da” dedi. Muavin başını çevirdi. Karşısında yetmişli yaşlarında, gri takım elbiseli, bakımlı, dinç bir adam vardı. Yüzünde saygı uyandıran sakin bir ifade vardı. Bavulu aldı “Yolda inceklerin bavulunu öbür tarafa koyuyoruz.” dedi. Otobüsün sol tarafına geçti. Bavulu yerleştirdi. Yaşlı adam da onunla gelmişti. Bavulunun yerleştirildiğini görünce döndü, yavaşça otobüse bindi. Orta kapının önündeki koltuğa oturdu. Tespihini çıkardı. Yavaş yavaş çekmeye başladı “Allahuekber, Allahuekber, Allahuekber...”.

Bu sırada diğer yolcular da birer birer otobüsteki yerlerine yerleşiyorlardı. İki çocuklu bir aile vardı şimdi otobüsün koridorunda. Adam siyah bir takım elbise, buz mavisi bir gömlek, kadın uzun siyah bir etek, uzun mavi bir hırka giymişti. İçinde açık mavi şifon gömlek vardı. Özenerek giyinmişti. Çocuklarını da aynı özenle giydirmek istemişti. Okullar başlamadan önce çocuklarla iki günlük bir aile ziyareti yapacaklardı. Çocuklar kendi aralarında konuşup kıkırdıyorlardı. Sevinçliydi. Hafta sonu Ankara’da oturan amcalarının evinde kalacaklardı. Amca çocukları ile oynayacak, şehirde gezeceklerdi.

Kız kırmızı kumaştan beyaz benekli elbise ve beyaz çorap giymişti. Küçük beyaz bir hırka vardı üstünde. En sevdiği elbiseydi bu.

Dönünce kocaman bir daire gibi açılan etekleri vardı. Kim bilir, televizyonda semazenleri gösterip “Bu elbiseden istiyorum. Ne güzel çiçek gibi açılıyor” demişti babasına. Annesi “havalara serinledi üşürsün” diyerek, uzun bir hırka giydirmek istemiş, epeyce tartışmışlardı. Uzun hırka elbisesini kapatıyordu. Onu giymek istemiyordu. Sonunda babası “Üşürse giydiririz, yanımıza alalım.” deyince rahatlamıştı. Kardeşinin sorunu başkaydı. Öyle iyi giyinmek gibi bir derdi yoktu.

Sevdiği kıyafetleri hiç üstünden çıkarmazdı. Günlerdir üzerinde olan eşofmanı çıkarmak istememişti. Oysa annesi onun için pantolon, gömlek ütülemişti. Güzel bir de hırka almıştı. Çocukları iyi ve temiz giyinsin istiyordu. Sonra ona ne derdi konu komşu? Gezmeye bile yıpranmış eşofmanla gidilir miydi? En sonunda başka bir eşofman giymeye ikna edebilmişti oğlunu. En azından bu temizdi. Yaşlı adamın önüne oturdular. Çocuklarını ön koltuklara oturtular. Böylece onları sürekli görebileceklerdi. Kız “Biz büyüdük artık sizinle oturmak istemiyoruz, abimle birlikte oturacağız” demişti. “Peki” demişti babası gülümseyerek. On iki yaşındaki oğluyla on yaşındaki kızı “Biz büyüdük” diyorlardı. Ne zaman büyümüşlerdi? Daha ufacıklardı. Gururla yüzlerine bakmış “Aferin size gençler” demişti.

Çocuklarının birlikte hareket edebilmesinden mutluluk duyardı. Bir de birlikte olmayacak şeyler yapmaya kalkmasalardı. Tutturmuşlardı “Biz amcamıza yalnız gitmek istiyoruz” diye. Hiç bu yaşta çocuk yalnız yola çıkar mıydı? Hemen yan tarafa genç bir çift gelmişti. Adam “Burası geç otur” demişti. Kucağında bebek taşıyan anneye. Kucağında 7-8 aylık bir bebek vardı. Bebeği, pembe beyaz el örgüsü bir battaniyeye sarmıştı.

Kendisi gri renkte, önden düğmeli, uzun bir elbise giymişti. Üzerinde siyah bir pardösü vardı.

Daha yirmi yaşındaydı. Yanındaki adam kocasıydı. Lacivert bir takım elbise, beyaz gömlek giymişti. O da çok gençti. Yirmi dört yaşındaydı. Annesi akrabalarından seçmişti gelini. Tek oğlunu kim olduğunu bilmediği bir kızla evlendiremezdi. El kızına söz geçmezdi bu zamanda. Evin alt katına oturtmuştu onları. Zaten işleri de birdi. Oğlu, babasının yanında çalışıyordu. Oto tamirhaneleri vardı. Aslında kadın hayatından memnundu. Ama her kararı büyüklerin onaylamasının gerekli olması onu çok yoruyordu.

Bebeğe kıyafet almak için bile kaynanasıyla gitmesi gerekmişti. Yolda acıkınca bebeği doyursun diye mama ve biberon almıştı. Acaba bebek, bu mamayı sevecek miydi? Akı karıştı. Yolda başına gelecekleri bilmiyordu daha. İlk saatin sonunda bebek yavaş yavaş mızırdanmaya başladı. Giderek sesi yükseldi, avazı çıktığı kadar bağııyordu. Yorgunluktan yığılıp kalıyor, dinlenince yine ağlıyordu. Defalarca tekrarlandı bu döngü. O mamayı emmedi, zorla ağzına sıkılanı yutmadı.

Sonunda önde oturan genç kız dönüp ilgilendi. “Bebek hasta mı, ateşi mi var?” Sorusuna “Hayır.” cevabını alınca “O zaman aç olmalı.” Kadın “Evet, aç ama biberonu almıyor, biberona alışık değil” diye cevap verdi üzgünce. Kız o zaman durumu anladı, annenin yüzüne anlayış ve sevecenlikle bakarak; “bakın ben bebek hemşiresiyim. Bebeğiniz biraz daha aç kalırsa gerçekten hastalanabilir, havale geçirebilir.

Şalımı vereyim. Omzunuza örtüp bebeği emzirin” dedikten sonra, anne endişeli bir bakışla kocasına baktı. Adam çaresiz bir ifade ile tamam anlamında başını salladı. Bebek emince ağlaması durdu ve yorgunluktan uyuyakaldı. Anne ve baba için zor oluyordu bu yolculuk. Üç saatlik yolda bebeğin acıkmayacağını, acıkırsa da biberonla susacağını sanmışlardı. Ama öyle olmadı. Geçti, cam kenarına oturdu.

Adam elinde taşıdığı bebek çantasını annenin ayaklarının yanına yerleştirdi. Kendisi de oturdu. “Yoruldu mu, ben alayım mı biraz?” dedi. Anne “sağ ol” dedikten sonra, yumuşak hareketlerle, bebeği adamın kucağına yerleştirdi. Bebek neşeli sesler çıkarıyor, elini kolunu hareket ettiriyordu. “Benim kızım gezmeye mi gidiyor? Ankara’ya mı gidecekmiş güzelim?” diyerek bebeğin karnını gıdıklıyordu.

Hemen önlerindeki koltuklara yirmili yaşlarda iki kardeş birlikte oturdular. İki kardeş kot pantolon ve mavi spor ayakkabı giymişlerdi. Kız mavi atlet üzerine kışlık bir gömlek giymiş düğmelerini açık bırakmıştı. Elinde küçük bordo renkli bir çanta vardı. Rahat olduğu sürece uyumlu giyinmek gibi bir kaygısı yoktu. Kardeşi yün bir ceket giymişti. Kız hızla tekrar kalktı. “Hemen geliyorum.” dedi. Hızlı adımlarla içerideki küçük büfeye gitti. Bir paket tuzlu leblebi aldı. Geri döndü.

Yerine oturdu. Araç tutardı. Midesi bulanınca azar azar leblebi yerdi. Kardeşi “Abla bana söyleseydin alırdım.” dedi. “Sağ ol. Söyleyene kadar gidip aldım.” Dedi. Arkada yaşlı, köylü bir çift vardı. Kızlarının evine gidiyorlardı. İkisi de çok hastaydı. Yazın tarla, bahçe işlerini bırakıp gidememişlerdi. Adamın beli çok ağrıyordu. Kadının sık sık başı dönüyor, sendeliyordu. Muayene olacaklar, kızlarıyla özlem gidereceklerdi. En yeni şalvarını ve gömleğini giymişti. Üstüne yelek, onun üstüne de kalın bir hırka giymişti. Adam şehre giderken giymek için aldığı takım elbiseyi giymişti.

Kızlarına götürmek için süzme yoğurt, peynir, tereyağı, bulgur, salça ve yeşil fasulye hazırlamışlardı. Bir küp turşu da hazırlamışlardı. Turşuyu gazete kağıtlarına iyice sardıktan sonra üç kat poşet giydirmiş, sonra pazar çantasına koymuştu. Muavin gene de bilmiş otobüse almak istememişti turşuyu. “Bu, otobüsü kokutur. Kırılırsa bavullar kirlenir. Yolcularla sıkıntılanırız” demişti. Kadın defalarca sardığını, bir sorun olmayacağını anlatmıştı. Kızına köyden turşu götürmek istiyordu. Hiç şehirde bu turşu bulunur muydu? Sonunda turşu bir köşeye sıkıştırılmış, sağlama alınmıştı.

Kadın yıllar önce geldiği hastanede dua etmişti. “Benim evlatlarım da burada okusun, çalışsın inşallah.” Kızı o büyük üniversitede okumuştı. Şimdi orada çalışıyordu. Kızıyla gurur duyuyordu. Yüksek okul bitiren tek çocuğuydu o. Hastanede sekreter olarak çalışıyordu. Şehrin en büyük üniversite hastanesiydi orası. Onlar için profesör kadar kıymetliydi kızları. Onunla gurur duyuyorlardı. Arkada yirmili yaşlarda beş genç oturuyordu. Onların önünde iki kişi daha. Askere gidiyorlardı. Otobüs bileti yazanlar yan yana yerleştirmişlerdi gençleri. Birbirleri ile tanışmıyorlardı aslında. Ama hepsi askerdi.

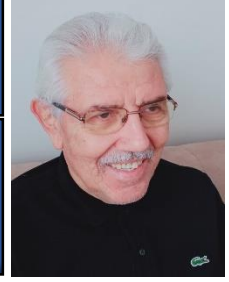
Ankara’da birliklerine teslim olacaktı. Heyecanlıydılar. Endişelilerdi. Bir tarafları gururluydu. Asker olmuşlardı. Vatanı koruyacaklardı. Büyük bir ordunun, Türk Ordusu’nun bir üyesiydiler artık. Ne kadar çok askerlikle ilgili hikâye dinlemişlerdi. Gene de neyle karşılaşacaklarını bilmiyorlardı. Ama cesur ve korkusuz görünmek için çaba harcıyorlardı. Sesleri gürül gürüldü. Ana babaları, bacı, kardeşleri öpüp koklayarak yolcu etmişlerdi. Askerlik bu, gidip dönmeyenler vardı. Terör vardı ülkede. Askerler en son bindiler otobüse. Gürültülü bir uğurlama yapılmadı. Aileler sessizce uğurladılar çocuklarını.

Öğleden sonra teslim olacaktı. Akşama kalmamalarını söylemişti dostları. Kâğıt işleri uzayıp, ayakta sıra bekleyerek geçirebilirlerdi yoksa bütün akşamı. Kimse içeri girerken çantalarının her köşesinin aranacağını, ıslak mendil kutularının bile didik didik edileceğini söylememişti onlara. Açılmış sigara paketlerini bile içeri almayacaklardı.

Otobüs terminalinde o bilindik ses hareket saatinin geldiğini söylüyordu. Muavin yukarı çıkıp koltukları tek tek kontrol etti. Elindeki listeye oturanları karılaştırıyordu. Aşağıya indi. Kaptan gelmişti. “Yolcular tamam. Bir kişi dinlenme tesisinden binecek.” dedi. Kaptan, otobüse bindi. Koltuğuna oturdu ve yavaş yavaş geriye doğru hareket etti. Muavin aşağıda yardımcı oluyordu. Yeterince geriye gittikten sonra durdu. Muavin otobüse bindi. Otobüs çıkışa yöneldi.

TAPTUK EMRE VE AKSARAY HAFIZASI

SALİM
ÖZYÖN

Türklerin siyasi manada Anadolu'yu fethettikleri 1071 Malazgirt Savaşından Osmanlı Devleti'nin kuruluşu olan 1299 yılına kadar Anadolu'da siyasi, kültürel, askeri ve sosyal olarak bazı değişimler meydana gelmiştir. Birçok tarihçiler bu gelişmeleri üç ayrı kategoride değerlendirmişlerdir.

Birincisi: *1071 de Anadolu'nun fethi ile başlayan ve Büyük Selçuklu İmparatorluğunun yıkılmasına kadar olan süreçtir.* Bu süreçte büyük fetihler olmuş, askeri alanda büyük başarılar elde edilmiştir. Ayrıca Anadolu'da Türk-İslam kültürü açısından önemli gelişmeler olduğu da muhakkaktır. Bu dönemde Azerbaycan'dan, Türkmenistan'dan, Horasan'dan, gelen göçlerle burada yeni bir Türk birliği ve Türk Devleti'nin temelleri atılmıştır.

İkincisi: *Anadolu Selçuklu Devleti süreci:* Türkiye Türk Devletinin kurulmasıyla birlikte Anadolu'da Türk birliği tesis edilmiş, burası yeni bir vatan olarak ortaya çıkmıştır. Askeri hareket Bizans üzerine devam etmiş, sosyal ve siyasi olarak birlik sağlanırken; kültürel alanda yeni hamlelere girilmiş, özellikle mimari alanda büyük işler yapılmıştır.

Üçüncüsü: *Moğol istilası ile Türkiye Türk Devletinin fonksiyonunu kaybetmesindeki süreç:* Bu dönemde askeri alanda güçleri zayıflamış, Anadolu'da birlik ve düzen bozulmuş, siyasi olarak değişik yerlerde birçok beylik kurulmuştur. Bu beylikler arasında organizasyon kurulamadığı için diğer güçler, harekete geçmiştir. Özellikle Kapadokya Bölgesinin merkezi olan ve yüzyıllarca Hristiyan alemine misyoner yetiştiren Göreme Misyoner Okulu, faaliyetlerine yeniden başlamıştır. Moğolların istilası ile onların zulmünden kaçan Türkmenler, Azerbaycan Türkleri, Horasanlılar, Anadolu'ya kadar gelmişlerdir.

Böylece; Anadolu'da büyük bir huzursuzluk, karışıklık meydana gelmiş, İki yüz yıllık Türk birliği bozulmaya başlamış, Türkler arasındaki ilgi, sevgi, saygı ortadan kalkmıştır. Bizim kültürümüzde güzel bir söz vardır; *“Kul bunalmayınca Hızır yetişmezmiş”* işte böyle bir durumda Hızır olarak *Hoca Ahmed Yesevi Ocağından yetişen Alperenler ortaya çıkmıştır.* Bu ocaktan talim terbiyesini alıp Anadolu'ya gelerek, Anadolu'nun vatan edinilmesinde emeği geçenlerden biri de *Tapduk Emredir.* Tapduk Emre'nin dışında da Türk birliğinin sağlanmasında büyük katkılar sağlayan Alperenler vardır. Zamanla bu konuda da yeri geldikçe bilgiler verilecektir. *Ancak Aksaray Kültürü açısından büyük öneme sahip olan Tapduk Emre'den bahsetmek yerinde olacaktır.*

Tapduk Emre hakkında fazla bir bilgi yoktur. Bazı kaynaklar Onun Horasandan Anadolu'ya gelerek Aksaray'a yerleşmiş olduğunu işaret etmektedir. Bu tespit, *Tapduk Emre'nin Hacı Bektaş-ı Veli* ile olan yakın münasebetlerinden ve *Yunus Emre'nin* yetişmesinden dolayı yola çıkarak; doğru olabileceği kanaatini kuvvetlendirmektedir. Bu tepside göre, onların bulunduğu bölgede ve on üçüncü yüzyılda yaşadığı gerçeğine varılmaktadır.

Hoca Ahmed Yesevi ocağında yetişerek Anadolu'ya gelen Alp-Erenlerin en önemlileri Kapadokya bölgesinin çevresine yerleşmişlerdir. Bunlardan Hacı Bektaş-ı Veli, o zamanki adıyla Sulucakarahöyük köyüne; bugünkü adıyla Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesine, *Tapduk Emre, Aksaray ilinin Ekecik dağındaki bugünkü adıyla Tapduk köyüne; Ahi Evren, Kırşehir iline gelip yerleşmişlerdir. Yunus Emre'nin Ortaköy'ün Sarıkaraman köyünde doğduğu gerçeği ortadadır.*

Rivayet edilir ki, Yunus Emre, Tapduk Emre'ye intisap ettikten sonra, kırk yıl Tapduk ocağına dağdan eğrisi bulunmayan düzgün odunlar taşımıştır. Bu odunların hemen köyün üstünde bulunan dağdan taşındığı bildirilmektedir. Tapduk köyünü bilenler, çok iyi bilirler ki, bu köy, Ekecik Dağının doruğuna yakın bir yerde kurulmuştur. Çevresinde de Ekecik dağının o meşhur palamutlarından oluşan ormanlığı vardır. Yörede ve ülkemizde palamut ağaçlarına odun denilmektedir.

Bazı rivayetlere göre Taptuk Emre, Sarı Saltuk'un öğrencisi; bazı rivayetlere göre de Barak Baba'nın öğrencisidir. Kaynakların ortaya koyduğu gerçeğe göre Barak Baba'ya intisaplı olabileceği daha yakın ihtimaldir. Bu husus her ne kadar kesin değilse de her ikisinin de Yesevi Ocağından yetişmiş olmaları nedeniyle Taptuk Emre de Yesevi ocağından talim ve terbiyesini almış olduğu muhakkaktır. *Velâyetname'de* Hacı Bektaş Veli ile görüştüğü belirtilir. Bu görüşmede Onun makamının kendi makamından üstün olduğunu *"Tapduk Ya sultanım"* diyerek kabul eder. Ondan sonra, Emre isminin başına Taptuk ismi de getirilerek Taptuk Emre, olarak tanınır.

Türkistan'da Hoca Ahmed Yesevi ile başlayan altın zincirin altın halkaları, Hacı Bektaş-ı Veli, Ahi Evran, Sarı Saltuk, Barak Baba ve Tapduk Emre ile devam etmiş ve Yunus Emre ile zirveye çıkmıştır. Bu zincirin birçok halkası daha vardır. Ancak bizlerce bilinen ve konumuzu ilgilendirenler bunlardır.

Yine Velâyetnamenin sekizinci bölümünde de Hacı Bektaş-ı Veli, Tapduk Emre ve Yunus Emre'nin münasebetleri söz konusudur.

Hacı Bektaş-ı Veli,
Sulucakarahöyük'e yerleştikten sonra, oranın verimli topraklarını işletmeye başlamış, Bir ara da çevrede kıtlık belirtileri baş göstermiştir. Sulucakarahöyük'e yakın yerlerden biri olan o zamanki adıyla **Sivrihisar**; şimdiki adıyla ziyaret tepenin güneyinde yine o zamanki adıyla **Sarı Gök**; şimdiki adıyla **Sarı Karaman** adında bir köyde doğmuş, büyümüş ve yaşamakta olan Yunus adında biri varmış.

Çiftçilikle uğraşmış. Kıtlık olması nedeni ile tarlasından ürün alamaz olmuş. Hacı Bektaş-ı Veli'nin ününü O da duymuş ve Hacı Bektaş Veli'ye hediye olarak **"alıç"** götürmüştür. Hacı Bektaş-ı Veliden yiyecek istemiş, O'da ona **nimet** yerine **himmet** vereyim teklifini yapmış, Yunus da **nimet** üzerinde ısrar etmiştir. Hacı Bektaş- Veli fazla ısrarcı olmamış, istenilenin verilmesini buyurmuştur. Yiyeceği alıp Hacıbektaş'tan ayrılan Yunus Emre, yanışını anlayarak tekrar Hünkârın huzuruna çıkıp himmet istemişse de bu isteği yerine getirilmemiş ve onun nasibinin Aksaray'da bulunan Tapduk Emre'ye verildiği ve nasibini onda araması gerektiği söylenmiştir. Bunun üzerine Yunus Emre Tapduk Dergâhına giderek, Tapduk Emre'ye intisap etmiştir.

Yunus Emre ve beraberinde birçok mürit, Tapduk Emre'nin dergâhında Türk Töresi ile İslam ilimlerini öğrenerek talim ve terbiyelerini almış, bir yandan da dergâha en iyi şekilde hizmet etmişlerdir.

Dünya milletlerinin, özellikle de Hıristiyan ve Yahudi cemaatlerinin algılaması ve değerlendirmesine göre: Müslüman denildiği zaman Türk Milleti; Türk denildiği zaman da İslamiyet akla gelmektedir. Bu tespitin doğruluğunu, tarihi süreç içerisinde birçok örneklerle görmek mümkündür. İşte bu ruh, Taptuk Emre gibi Anadolu'ya gelip yerleşen, burada dergâhlar kurarak Alperen yetiştiren hidayet önderleri sayesinde olmuştur.

Türk töresinden gelen güzel erdemler, İslamiyet'in iman, itikat, Allah'a kul olma idraki, ahlaki mükemmeliyet gibi yüce değerleri ile kaynaşmış ve yepyeni bir kültürel olgu ortaya çıkmıştır. **Bu olgunun adına Türk sosyologları ve kültür adamları, Türk İslam Ülküsü adını vermişlerdir.** Bu isim gerçekten yerine oturmuştur. Böyle bir isimle ve şuurla yeniden var olan *Türk Milleti, dünyada eşine çok az rastlanan yeni bir nizamın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Adalette, ahlakta, ilimde, irfanda hep dünya milletlerine örnek ve önder olmuştur.* Kaynağını Türk İslam ülküsünden alan Türk-İslam Kültürünün temeli, Hoca Ahmed Yesevi tarafından atılmış, Hacı Bektaş-ı Veli ile Anadolu'ya taşınmış ve Tapduk

Emre'nin talim ve terbiyesi ile yetişen Yunus Emre ile zirveye çıkmıştır.

Burada bir hususa da parmak basmak istiyorum. Türk-İslam kültürünün temelini atıldığı, bu kültürel iradenin gerek ferdi ve gerekse toplumsal manada yaşandığı 12. ve 13. Yüzyıllardan bahsedenlere, o döneme takılıp kalınmamalı ifadeleriyle karşı karşıya kalınmaktadır. Zaman olarak bu sızlanmalar doğru olabilir. Ancak ruh ve idrak olarak doğru mudur? Günümüzde acaba bu inanç ve iradeyi görebiliyor muyuz? Bu soruya olumlu cevap verebilmek pek uygun düşmese gerek. Zira bu ruh ve inanç, çeşitli kültürlerin etkileri ile biraz dejenerasyona uğramış olarak görünüyor.

Tabii ki bizim öncelikli konumuz Aksaray Kültürü olduğu için daha da önem kazanmaktadır. ***Aksaray'ın yetiştirdiği Taptuk Emre, Yunus Emre ve Somuncu Baba gibi hidayet önderlerine layık olamadığımız gerçeği, maalesef bize bunu ifade etmektedir.*** *Aksaray'ın Hafızası Birliği* olarak çalışmalarımızı bu meseleler üzerinde yoğunlaştırmakta fayda vardır. Bunun için de *Aksaray kültürü açısından 12. 13. Yüzyıllar ve o dönemde yetişmiş Alperenler ruh ve iradesinin yaşanması ve yaşatılması gerekir düşüncesindeyim.* Bu açıdan Taptuk Emre'den başlayarak yola çıkmak gerektiği kanaatindeyim.

UZUN ZAMANDIR YAZMADIM

DERYA
OLGUN

A slında sürekli yazıyorum beynimde. Bilindik, bilinmedik kelimelerin biri gidiyor biri geliyor. Her şey ne kadar da uzak, yakın, farklı. Garip bir değişimin içindeyiz. İçindeyim. Ve değiştim. Zira değişim demek gelişmek demek olmuyor çoğu zaman. Kalıplarım değişiyor, aldığım yaralar değişiyor, merhemlerim değişiyor.

Eskiden zamanla, hayatla aynı hızla devam ettiğimi sanırdım. Sanmakla kalmaz inanırdım. Cahilliğimi seveyim. Sonra bir şey oldu. Hız almakta zorlanır oldum. Yavaşlasın mı istedim, değişim mi beni bu kadar yavaşlattı bilmiyorum.

Eskiden “dahaların” sınırı yoktu mesela. Daha yiyebilir, gezebilir, koşabilir, uyanık kalabilir, dayanabilirdim. Âmâ şimdi almayım, yeterli kalsın...

Günlerce tek bir sayfa okumadığım, bir şeyler izlemeden geçirdiğim günlerim oluyor. Hiç sevmediğim şeyleri yapabiliyorum. En çok sevdiğim şeylerden vazgeçebiliyorum. Haddimi aşabiliyorum mesela. Oysa haddimi aşmamak çocukluğumdan bu yana çok iyi bildiğim bir öğretilerdir. Biz hiç haddimizi aşamadık, istedik yapamadık.

Misafırlığe gidersin ikramlardan en az yiyen sen ol çocuğum, muza dokunma mesela, cebinde paran olmasa bile var de, açsan karnının guruldama sesine inat tıka basa tokum de. Varsay, açım dedin haddini aşan edepsiz oluverirsin.

En sevdiklerimi kırıyorum mesela zira sevginin büyüklüğü doğru orantılı kırmanın büyüklüğü ile. Çaresiz bırakabiliyorum karşımdakini bazen. Bu değişimin sonuçları. Med cezirler söke söke alıp veriyor senden bir şeyleri. Demem o ki...

Sevgili yaşam, sen beni bilirsin. Biz seninle aynı çizgide başladık yarışa. Sen bir, iki, üç dedin ben durdum sen koştu. Durdum çünkü, yavaşlasın istedim her şey. Doymak istiyorum sevdiklerime, artık daha az ses daha az karmaşa istiyorum, yapmadıklarımı ertelemek istemiyorum. Koltuğun ucunda oturmak istemiyorum.

Yayılmak uzanmak ve seyre dalmak istiyorum. Bana verilen emanet edilen ne varsa şükredip kabullenip deryaya dalmak istiyorum.

HAYAT 1,2,3....

GEÇMİŞTEN GELECEĞE NE AKTARABİLİYORUZ

HASAN
ŞÜKRÜ
PEREK

Binlerce yıllık zaman dilimi içerisinde, yaşadığımız, ikamet ettiğimiz veya doğduğumuz şehirlerde ve ülkede geçmişteki kazanımlarımızdan geleceğe ne aktarabiliyoruz. Medeniyetin ürünleri dediğimiz mimariden, sanat yapılarına, güzel sanatlardan musikiye, folklordan edebi eserlere hatta Tanrı'nın bahsettiği güzelliklerden yine o topraklara ait gıda ürünlerine kadar; geçmişten devraldığımız şeylerden, geleceğe neyi ne kadarını koruyabiliyoruz. Bunların ne kadarını çocuklarımızın, torunlarımızın yararına sunabiliyoruz...

Zor bir soru değil mi? Hele bu dönemde... Dinlediğimiz o nezih ve ruha işleyen Dede Efendi'nin bir eserini, atalarımızın bin bir emekle meydana getirdiği o güzelim mimari eserlerin ne kadarını muhafaza edebildik? Acaba ne kadarını gelecek nesillerin göz zevkine sunabiliyoruz. Batı medeniyetinde bu şuurun çok yüksek olduğunu görüyoruz. Rönesans devrinden kalan bir resme ödenen milyonlarca dolara karşılık, o dönemden çok daha eskilerde yapılan ve adeta bir sanat şaheseri olan minyatürlere bizler değil yine yabancılar yatırım yapıyorlar.

Dün Süleymaniye Camii'nden, Sultanahmet ve Sirkeci'ye doğru inerken bunları düşündüm. Bazı eserlerin sanat değeri, işlevlerinden çok daha kıymetlidir. Yerine asla koyamayacağımız, yüzyılların yükünü taşımaktan yorulmuş mimari eserler ticarete konu olmamalıdır.

Kendimce acaba bir yüzyıl sonra bu eserleri yerinde bulabilir miyiz diye endişelendim. Bugün İstanbul'da her biri bir daha yerine konması mümkün olmayan kaç adet tarihi köşkün yerinde yeller estiğine bizzat şahit olunca, insan kaygı duymadan edemiyor.

Sadece şehirlerdeki bu tarihi sanat yapılarını değil, akla gelebilecek her konuda cahillikle ona buna peşkeş çektiğimiz kıyılar, ormanlar, bağlar, bahçeler, zeytinlikler, başka bir ülkede aynı kalitede emsalini bulamadığınız pamuk, tütün, kenevir, incir ve daha nice doğal gıda ve yiyecekler. Velhasıl, bu şuursuz tavrımızı nasıl değiştirebileceğiz bilemiyorum. Anadolu'da yüz yıllardır ana tohumlarla ekip biçtiğimiz topraklar bile yorgun. Konya ovası delik deşik obruklardan geçilmiyor.

Üstelik iki yüz metre derinlikten çıkardığımız tuzlu su topraklarımızı kar yağmış gibi tuzlu hale getirmiş. Yanan ormanlarımız dağlarımızı kel kel yapmış. Maden çıkarıyoruz, baraj ve santrali yapıyoruz diye kuruyan akarsular, binlerce yıl doyumsuz manzarası ile kıyılarında balık yediğimiz kuruttuğumuz göller. Hepsi bizim neslin eseri. Ne için...

Bundan dolayı eskileri şimdiden arar olduk. Domatesi, biberi, salatalığı, tatlı su balıklarını, içinde yürüdüğümüz ormanları, zeytinleri ve daha neleri. Ne yazık ki. Asla geri getiremeyeceğiz. Dövmekte boşuna. Hani denir ya "*Bade Harab-ül Basra*", *Basra harap olduktan sonra...??*

GÜL SEVDASI

Kanayan yaralarımın sancısını bir gül goncasına sarıp sarmaladım. Sevdalarımı, hayallerimi, korkularımı, ümitlerimi ruhumun gül dehlizlerinde büyüttüm. Ümidi turfanda tutmak adına karınca misali gül suyu taşıdım kor alevlere... Bir ümit fısıltısı gibi şahlanan bir iman, haykıran bir vicdan ve evrenin tek sihirli kelimesi olan “Oku!” emriyle düştüm gül sevdasına ben...

Yalanın, riyanın gökte yıldızların ışığını söndürdüğü mum ışığına hasret dünyaya bir güneş gibi doğan gönlümün gülü, ruhumun mimarı, aklımın mihmandarı, kâinatın en sevgilisi Peygamberlerimizin “Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz” diye emreylediği ilme adanan nefesim ben gül deryasında...

Tezgahta; ilmek ilmek, hoşgörü, şefkat, adalet, barış ve kardeşliği dokuyan el; fedakârlık, vefa ve cefakârlığın mimarı inanç yüklü, ilim yüklü, eli öpülesi güle meftun bir öğretmenim ben. İnce bir sızı gibi düştü, düştü yüreğime. Gül sayıkladım, her seher vakti. Ayaz gecelerin kuytusunda şefkat timsali minik kalplere, cehaletten kurtulmak adına ilim sayıklayan dimağlara, puslu çöllerde saba rüzgarının nefesini bekleyen gönüllere merhem olmak için yollara revan oldum bir gül mevsiminde...

Bu sevdıyla Asya bozkırlarında Türk’ün ölümsüz eserini kazıttım Göktürk Abidelerine. Boy boyladım soy soyladım at üstünde Dedem Korkut’la. Mum sürgünü gönüllerde aşk odununu yandırdım Hoca Yesevi’yle. Gül sevdasıyla seyyah oldum erenlerle dört iklim ve dört kıtada. Gönül dergahları kurmayı öğrettim, Anadolu da Rumeli de, Afrika da. Yunus’a, Mevlana’ya, Hacı Bektaş’a yoldaş oldum güller diyarında...

Anadolu’nun demir prangalarını kırdım Malazgirt’te Alparslan’a. Dört yüz çadırdan cihangir bir devlet kurmayı fısıldadım Kara Osman’ın kulağına...Kıtalar aşırıp, çağ açıp çağ kapatmayı öğrettim Fatih’ime. Üç kıtada at oynattırdım boy boylattım, soy soylattım. Ülkeler, kıtalar fethettirdim Kanuni’ye, Yavuz’a gül iklimlerinde...

MUSTAFA NARİN

Din, dil, ırk gözetmeksizin açları, garipleri, yetimleri doyurmayı öğrettim. Aşevleri, köprüler, camiler, kervansaraylar, medreselerle donatmayı öğrettim vatan topraklarını Koca Sinan’a gül mevsiminde...

623 yıllık koca çınarı, yedi düvelin yok etmeye çalıştığı zifiri karanlık gecede, yetişin evlatlarım; vatan, bayrak, namusun elden gidiyor diye Süleymaniye kürsüsünden Akif’in kulağına fısıldayan ilahi nefes bendim... Yetiştirdiğim tüm evlatlarımla candan aziz bildiği bu vatan için “Hey on beşli “türküsü çıkırdık Tokat yolarında.” İlk hedefiniz Akdeniz!” emriyle Gazi Mustafa Kemal Paşa oldular Anafartalar’da, Dumlupınar’da, Çanakkale’de destanlar yazdılar. Şerife Bacı, Nene Hatun olmayı öğrettim Erzurum’un çat ayazında. Kardan heykellere dönüştüler Sarıkamış’ın kar tufanında. Maraş’ta Sütçü İmam, Antep’te Şahin Bey, Ege’de Yörük Ali Efe oldular vatan uğruna, gül renkli bayrak uğruna gül hazanında...

Seyit Onbaşı’yla Çanakkale’de Haçlı donanmasını azgın sulara gömdüler benim gül yüzlü yavrularım, sıra dağlardan muhkem imanlarıyla. Demir ağlarla örmeyi öğrettim vatanın dört bir yanını. Bıkmadan usanmadan aşkla, şevkle, keyifle. Bilim ve teknoloji ile yavrularımı geleceğe hazırlıyorum. Din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin sevmeyi, bölüşmeyi, farklı fikir ve inançlara saygıyı, anne-babaya ve büyüklere saygıyı küçüklere sevgiyi öğretiyoruz gül ocağında...

Bizden bayrağı devralacak yavrularımıza; yardım severliği tüm canlıları, yeşili, doğayı, hayvanları, çevreyi daha ötesi “yaratana, severiz yaratandan ötürü “felsefesini öğretiyoruz gül kokan yağmur mevsiminde.

Gül devşiren düşüncelerimizle; okuyup araştıran, kendini ifade eden, evrensel değerleri ilke edinip uygulayan, vatanını, milletini, bayrağını, dilini, dini, örfünü, kültürel değerlerini, atasını seven bireyler olarak yetiştirip fikir meydanlarına sürerek cehaletin ve ayrılıkların önüne set çekmekteyiz.

Gayemizi, sesimizi yükseltmek değil sözümü yükseltmektir. “Zira zambakların büyümesine vesile olan gök gürültüsü değil yağmurlardır.” sözünü nakşetmektir güle adanan kalplere. Biz çileye talip, geçmiş ve geleceğin gül deren bahçıvanları, gül sevdası uğruna ömrümüzün bir ucundan diğer ucuna dek koşar adım, ayaz gecelerde uyku bekleyen dertli gözlere, gül terennüm eden ninniler söylüyoruz, gül kokan gecelerde.

Gül sevdasına adanan nefesimiz tükenene dek; vatan, millet, bayrak, milli ve manevi değerlerimiz uğruna; elimize, ayağıma, gönlümüze batan gül dikenlerine rağmen güle vurgun, bülbül misali bedelini ruhumuzla, canımızla ödemeye talip gül sevdalılarıyız biz...

Bizi bir gül sevdi,
Bizi bir gül anladı,
Bütün şakıyan bülbüller lal oldu.
Güle aşkımızı biz söyledik...

Kanber Demir Anadolu Lisesi Müdürü

SONER'İN HİKAYESİ

RECEP
ÇELEN

S anırım yedi yıl oldu, Aksaray'a bağlı Saratlı köyüne bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim. Oradan da bir yakınımın öğretmenlik yaptığı el sanatları kursuna uğradım. Kursta tekerlekli sandalyesinde çalışma masasına kollarını sıkıca yaslamış, çok az hareket ettirebildiği elleriyle önündeki ahşap parçasına bir şeyler çizmeye çalışıyordu. Kara gözleri, masum ve biraz da ürkek bakışlarına sevimli bir hava vermişti. Yanına yaklaştım, "merhaba ben Recep dedim ve elimi uzattım. Elim havada kalmıştı. Kollarını çok az hareket ettirebildiğini sonradan öğrendim. Dudaklarından kırık-dökük biraz da mahcup "ben de Soner", dedi. Soner ile tanışmamız böyle olmuştu.

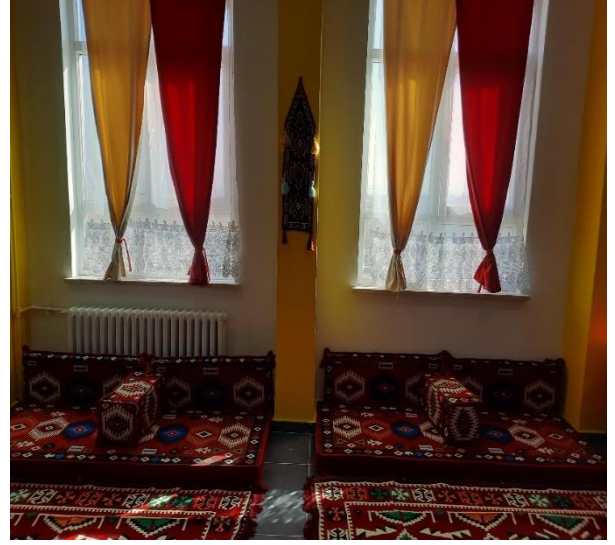
Kurs öğretmeni Serap Hanım, Soner'in engelli arabasını sofrada yanına çekti ,bir eliyle Soner'in ağzına yiyecek veriyor,diğer elindeki mendille de ağzını siliyordu. Soner'i hayata bağlayan öğretmeni idi. Bir öğretmenin,bir insanın hayatını nasıl değiştirebileceğinin, nasıl sihirli dokunuşlar yapabileceğinin en iyi örneği idi Serap Öğretmen...

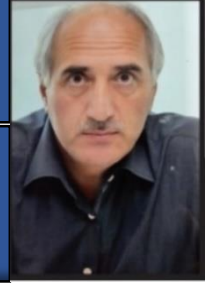
Bir yıl sonra Soner'i ziyarete gittiğimde; gözleri ıslık ıslık. Önündeki ahşaba yakma tekniğiyle Hz.Ali'nin resmimi çiziyordu. O ürkek çocuk gitmiş yerine kendine güveni olan, hayata sıkı sıkıya bağlı birisi gelmişti. Sebebinin birlikte yaptığımız kahvaltı sofrasında çözdim.

Bir süre sonra öğretmenin kursu kapatıldı. Ama ben fırsat buldukça Soner'i ziyarete gittim. Her gidişimde Soner'in hayattan biraz daha koptuğuna şahit oldum. ANNE gibi gördüğü, annesizlikten kaynaklanan anne sıcaklığını bulduğu öğretmenininden ayrılmak, Soner'i çok etkilemişti. Kısa bir süre önce öğretmenine elinde bir çanta, markette alışveriş yaparken rastladım. Soner'in ağır hasta olduğunu, hastaneye ziyaretine gideceğini, ona çorba götüreceğini söyledi. "Benden de selam götür,en kısa zamanda ziyarete geleceğim" dedim. Ecel benden önce davrandı. Soner'in cılız bedeni daha fazla direnememişti hayata...

Cenazesinde Soner'in ikizi bir kız kardeşinin olduğunu öğrendim. Cenaze aracının kapısına tutunmuş, 'Nereye gidiyorsun Soner, hani beraber geldik, beraber gidecektik', çılgılığı sözün bittiği yerd...! Mekanın cennet olsun güzel yürekli çocuk!...

BİR GÜL BU KARANLIKLARDA

ŞABAN
KUMCU

Şiir

Sarışın buğdayı rüyalarımızın,
Seni bağrımızda eker, biçeriz,
Acılar kardeşin, teselli kızın,
Zengin parlıtlarla dolar gecemiz.

Sukutun bahçesi tılsım ve pınar,
Yıldızdan cümlesi karanlıkların;
İklimler dışında ezeli bahar,
Mevsimler içinde tükenmez yarın.

İçimizde sonsuz çalkanan deniz,
Gülümseyen yüzü kaderin bize,
Yıldızların altın bahçesindeyiz,
Ebediyetinde geldik diz dize...

Ahmet Hamdi Tampınar

Şaban Kumcu

Büyük Fransız filozofu Alain, “Ulviyet (yücelik, büyüklük), duygusu bize günlük ekmek kadar lazımdır” der. İnsanların gerçek varlığı hissedemeyişleri, şüphesiz, içlerinde bu ilahi ışığı söndürmelerinden ileri gelir. **Karanlık gecede kara taş üstünde yürüyen zavallı kara karıncayı gören Allah, her yerde hazır ve nazırdır.** İnsanlar her an onunla beraberdir. En güzel mabetleri onun lütfettiği ulviyet duygusuyla inşa etmişler, en güzel şiirler onun sevgisiyle söylenmiştir. **En asil kalpler, onun hasretiyle “bir buhurdan gibi her yerde” tüterler.**

İnsanların birçoğu, kendi akıl, düşünce, konfor ve rahatlarına göre inşa ettikleri evlerde ve şehirlerde varlığın sırlarından habersiz yaşarlarken; **yalnız onlar, hala yıldızlara, sulara, ağaçlara hayretle bakmaya devam ediyorlardı.**

Yalnız şairler ve sanatkarlar, asıl kaynakla alakalarını devam ettirmeyi başardılar. Yıldızlar daima gökyüzündedir. Deniz daima vardır. Güneş her akşam gurup eder. Batar. Ve her yaz çiçekler açar, bülbüller öter. Ölüm hiçbir zaman peşimizi bırakmaz. Bir defa için kurulmuş olan saat, her an bize nasip olmuş zamanı tüketir.

Fakat biz günlük hayatın meşguliyetleri içinde, bunların hepsini unuturuz. Hesaplar, kitaplar, aldatmalar, aldanmalar...Çokları işte buna “hayat” der. Fakat kâinatın, aşkın, ölümün ve bir daha gelmeyecek olan anın farkında olmadan, yaşanan hayata hayat mı denir?

Sıradanlığın külleri arasında; en asil duygulara kadar her şeyi kaybederiz. Bundan dolayı da alçalır ve can sıkıntısı içinde kıvranırız.

Gerçek şiirde biz, inancımızda olduğu gibi, varlığın temel unsurlarıyla karşı karşıya geliriz. **Şair**, günlük hayatın sıradanlıkları içinde, insanlığın ve çocukluğun bu kaybolmuş hazinelerini nasıl ve nerede bulur? **Hiç umulmayan yerde, dilde...** Evet her gün kullandığımız kelimelerin içinde gizlidir bu sır. Fakat bu sırrı bulmak için şairin çektiği cefayı tahmin edemezsiniz. Bir gram radyum elementini bulmak için bir dağı eritmeye benzer bu iş. *Zira biz dili de hayat gibi, dünya gibi sıradanlaştırır, ayakkabılarımız gibi kullanırız.*

Kelimeler, bu ses tenli mahluklar, sokakta, çarşıda, kahvede çiğnenir, kirlenir, çamurlara bulanır. **Yalnız şairler onların kadrini kıymetini bilerek ellerine alırlar.** Günlerce ve aylarca tozlarını topraklarını yıkayıp, içlerindeki ebedi ışığı yeniden yakar ve göklere yükseltirler. Güzel bir şiirde kelimeler **“Şeb-i lahutta manzume-i ecram gibi**, pırıl pırıl parlar. Biz, tıpkı ilk çağlarda, çocuklukta ve ömrümüzün nadir anlarında olduğu gibi, onların ışığı altında, hayatı ve kâinatı yeni bir gözle görmeye başlarız.

Mesnevi'nin başlangıç beyitlerinde; ruhani, manevi bir gece olan, “Şeb-i Lahutta” “dinle” denilerek, Ney'in hikayesi anlatılır. Ney'in sesi dinlenirken insan kendini yavaş yavaş onun ahengine kaptırır. **Yahya Kemal**, bir “*lahut gecesinde*”, sessizce parlayan ahenkli yıldızlar gibi, “Ney” ikliminde duyulan, “**Bişnev**” *dinle*, kelimesiyle, kendi ahengimizi bulacağımızı ifade eder. **Dil ve varlığın birleşmesi demek olan bu işin, ne kadar güç olduğunu anlamak için bir şairin çileli çalışmasına yakından şahit olmak gerekir.** Yahya Kemal bazı şiirlerini on beş, yirmi yılda tamamlayabildiğini söyler. Halbuki onlar bize ne kadar kolay yazılıvermiş gibi gelir.

Yahya Kemal kadar titiz ve sabırlı başka bir Türk şairi de **Ahmet Hamdi Tanpınar**'dır. Kırk yıl, şiiri hayatının başlıca meselesi ve meşgalesi haline getiren bu şairin eserleri, nihayet dostlarının ısrarıyla bir kitap halinde basıldı. Kendisine kalsa, ömrünün sonuna kadar onları yeniden yazmaya devam ederdi.

Üstadı **Valery** gibi o da şiirin hiçbir zaman tamamlanmayacağı kanaatindeydi. Arka arkaya kitap yayımlayanlarla ne tezat değil mi? Fakat bize şiir diye sunulan süprüntülerle, onlar arasındaki farkta da o kadar büyüktür.

Mesleği icabı, eski dergileri ve kitapları karıştırmak, incelemek mecburiyetinde kalan edebiyat araştırmacıları, şiir mezarlıklarının ne olduğunu çok iyi bilirler. Bazen bir mısra, kemiklerde kalmış soluk bir fosfor gibi parlar. Elinize alıp yoklayınca o parıltı da kaybolur. *Bazıları sanır ki, Divan edebiyatının binlerce dizesi, Acem taklidi veya Osmanlıca olduğu için ölmüştür.*

Bu teori veya bu bilgi, **Baki'nin, Şeyh Galib'in** bazı şiirlerinin niye hala yaşadığını ve daha binlerce yıl yaşayacağını izah edemez. Bin dokuz yüzlerden sonra, halk diliyle herkesin anlayabileceği binlerce mısra yazılmıştır. Kim onları hatırlıyor? **Yahya Kemal'in mısralarına hafızalarda her gün cıvı cıvı ötüyor.** Öyle sanıyorum ki, **Tanpınar'ın** şiirleri de Yahya Kemal'in şiirleriyle beraber yarına kalacak, en güzel şiirlerdir. Çoğumuz onları ezbere biliriz. Tanpınar'ın “*Hatırlama*” şiirini, şiir sevenler size zevkle okuyup, tekrar edebilirler.

Hatırlama,

*Sen akşamlar kadar büyüdü, sıcak,
Rüyalarım kadar sade güzeldin,
Baş başa uzandık günlerce ıslak,
Çimenlere yaz bahçelerinin.
Ömrün gecesinde sükûn aydınlık,
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvası gibi paylaştık,
Mehtabı kırılmış dal uçlarından.*

“**Bursa'da Zaman'ı**” bilmeyen ve sevmeyen kültürlü bir Türk bulunabileceğini zannetmiyorum. Anlaşılması daha güç olan diğer şiirlerinin de yavaş yavaş hafızalara yerleşeceğine, yaşayacağına ve vakti zamanı gelince sırlarını açıklayacağına eminim.

Nedir Tanpınar'ın şiirlerinin özelliği? Onu Türk edebiyatında herhangi bir gelenek ve şahsiyete bağlamak zordur. “**Bursa'da Zaman**” hece ile yazılmıştır. **Tanpınar, Yahya Kemal'den sabrı ve dili bir heykel gibi yontma sanatını öğrenmiştir.** Denilebilir ki, Tanpınar, Yahya Kemal'den farklı bir şiir meydana getirmek için bütün ömrünü harcamıştır ve bunu başarmıştır.

Büyük ve ebedi şiirin klasik aletlerine, vezin ve kafiyeyle bağlı kalan Tanpınar, **Mehmet Emin'den, Orhan Veli'ye** kadar bütün son devir şairlerinin bol bol faydalandıkları, halk şiiri geleneğinden de uzak kalmamıştır. “*Selam Olsun*” **Köroğlu'nun Bolu beylerine** meydan okuyan şiirini uzaktan hatırlatır. Fakat Tanpınar'ın selamı bambaşka bir mana taşır.

Selam Olsun

*Selam olsun bizden güzel dünyaya,
Bahçelerde hala güller açar mı?
Selam olsun sonsuz güneşe, aya,
Işıklar, gölgeler suda oynar mı?*

*Hepsi güzeldi kar, tipi, fırtına,
Günlerin geçişi ardı ardına,
Hasretiz bir kanat şakırtısına,
Mavi gökte kuşlar yine uçar mı?*

Tanpınar, şiirlerinde adeta cemiyeti ortadan kaldırmıştır. Onun şiirlerinde bir inziva veya baş başa kalma havası hissedilir. **Sosyalin yeri belki de şiir değildir.** Şiirde sosyal, pek çok örnekte görüldüğü gibi, hitabete kaçır. Hitabetse, samimiyete en uzak şeydir. *Yahya Kemal'de bile sosyal bir jest, bir poz halini alır. Varlığın özüyle temasa gelen şiir, dua ve gözetmeye benzer bir yalnızlığı icap ettirir.*

Tanpınar'ın şiirleri topluma ait değil, ferdidir; metafizik bir karakter taşır. Evet metafizik. **Şiirle din arasında bir münasebet vardır.** Bir anlamda dindar bir şair; Allah'a ve kâinatın sırlarına en yakın insandır. Kâinat, hayat, ölüm, sanat ve aşk, Tanpınar'ın şiirlerinde ele aldığı başlıca konulardır. Bunlar, din, felsefe ve derin sanatın, birlikte ele alındıkları ebedi konulardır.

Felsefenin dinden çıktığı bilinen bir şeydir. Bu tarihte ilk defa olmuş bir olay değildir. Her çağda **şair, karanlıkların içine dalma cesaretini gösteren insandır.** Hakiki şiirde, din ve felsefe yeniden doğar. Tanpınar birçok şiirinde **varlığın sırrını sanat vasıtasıyla yakalar.** Tanpınar'ın, "Şiir" isimli manzumesi, Türk edebiyatında şiir üzerine yazılmış en güzel şiirdir. **Burada şiirin rüya, ızdırap ve teselliyle ilişkileri gösterilmiştir.** Fakat en mühim olan fikir; **şiirin bir "aydınlanma" olduğu fikridir.**

"Yunus: "Yunus bir haber verir, işitenler şad olur", der. **Şair, varlıkta bize görünen ebedi sırrın habercisidir.** "Yıldızdan cümlesi karanlıkların" dizesiyle; şiirde fizik ve metafizik alemini bir arada yakalarız. **Şiir varlığın içinde bir mananın doğuşu, bir sırrın açığa çıkmasıdır.**

Kaynakça: Edebiyatımızın İçinden, Mehmet Kaplan / Bütün Şiirler, Ahmet Hamdi Tanpınar